

KOSOVA ÜLKE PROFİLİ

**T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü**

İçindekiler

1.	DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2.	PAZARIN ÖZELLİKLERİ	8
3.	ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	11
4.	PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	14
5.	ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	17

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

Kosova liberal bir dış ticaret mevzuatına sahiptir. Mütakabiliyet yaptırımları dışında ithalatı kısıtlayıcı uygulamalara rastlanılmadığı gibi, ÷lkede anti-damping soruŐturması gibi ticaret politikası önlemlerine de nadiren başvurulmaktadır (2016 yılından bu yana sadece iki kez anti-damping vergisi uygulanmıŐtır).

Ticarete konu eŐyanın Kosova'ya ithalinin kısıtlamaya tabi olması durumunda bu kısıtlamalar (<https://dogana.rks-gov.net/tarik/>) internet adresinde yer alan Gümrük Tarife Cetvelinin dördüncü sütununda üç karakterli ifadelerle gösterilmekte olup, bu ifadelerden;

- "VET", ürünün ithali için "Veterinerlik Sertifikası" alınması gerektiğini,
- "FIT" ürünün ithali için "Bitki Sağlığı Sertifikası" alınması gerektiğini,
- "L04" ürünün ithali için Kosova İlaç Kurumu'ndan lisans alınması gerektiğini,
- "L05" tütün ürünlerinin ithalinin ancak Kosova Gümrük İdaresi tarafından yetkilendirilmiş ithalatçılar tarafından yapılabileceğini,
- "L06" petrol ürünlerinin Kosova'ya ithali ve Kosova üzerinden transit nakli için lisans gerektiğini,
- "L07" (<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2572>) internet adresinde yer alan Kanun eki Tablo II ve Tablo III'deki narkotik ürünlerin ithalatı için Kosovo İlaç Ajansı'ndan lisans alınması gerektiğini,
- "L08" Araç Homologasyon Sertifikasının gerekli olduğunu,
- "L09" Naylon Torbaların İthali için iznin gerekli olduğunu,
- "PRO" ithalatın yasak olduğunu ifade etmektedir.

Gümrük Tarifeleri

Kosova'ya ihraç edilecek ürünlere uygulanacak vergi oranlarının görülebildiği **Kosova Gümrük Tarife Cetveline** (<https://dogana.rks-gov.net/tarik/>) internet adresinden erişebilir.

Bu gümrük tarife cetvelinde yer alan vergi oranlarından;

- **MSA** >> Avrupa Birliği menŐeli ürünlere uygulanacak vergi oranlarını,
- **GB** >> Büyük Britanya menŐeli ürünlere uygulanacak vergi oranlarını,
- **CEFTA** >> Makedonya, Arnavutluk, Sırbistan, Bosna-Hersek, Karadağ ve Moldova menŐeli ürünlere uygulanacak vergi oranlarını,
- **TR** >> Türkiye menŐeli ürünlere uygulanacak vergi oranlarını,
- **Rates of Duty** >> Bunların dışında kalan diğer ÷lke menŐeli ürünlere uygulanacak vergi oranlarını göstermektedir.

İthalatta uygulanacak katma değer vergisi oranı yine aynı tabloda **VAT** sütunu altında gösterilmektedir.

Kosova, serbest ticaret anlaşması imzalamadığı ÷lkelerin ürünlerine kural olarak %10 gümrük vergisi uygulamaktadır.

Türkiye ile Kosova arasında akdedilen Serbest Ticaret Anlaşması uyarınca, birçok ürün grubunda Türk ürünlerine uygulanan gümrük vergileri 01/09/2019 tarihinde sıfırlandığı gibi, birçok ürün grubunda da her yıl kademeli olarak gümrük vergileri indirilmektedir.

İç Vergiler

Kosova'da fatura değeri üzerinden temel tüketim mallarında %8, diğer mal ve hizmetlerde ise %18 KDV uygulaması bulunmaktadır.

04/L-101 sayılı Kosova Emeklilik Fonu Yasası'nın 6. maddesi hükmü gereğince emeklilik sigorta primlerinin beyanı ve prim ödemelerinin yapılması (ressam, heykeltıraş gibi kişisel beceri ile gelir elde edenlerin dışında) işverenin sorumluluğundadır.

Brüt ücret üzerinden %5'i çalışana ve %5'i işverene ait olmak üzere hesaplanan %10'luk toplam prim tutarının, işveren tarafından bütün çalışanlar için her ay beyanname düzenlenmek suretiyle ödenmesi gerekmektedir.

Kosova'da tüzel kişiliği haiz ticaret şirketlerin tabi olduğu kurumlar vergisi oranı %10 olup, bu verginin üçer aylık dönemler halinde ödenmesi gerekmektedir. Ayrıca, ticari şirketler her ayın 15'ine kadar bir önceki ayın brüt kira tutarından %9 stopaj vergisi ödemek zorundadırlar.

Kosova'da zorunlu sağlık sigortası yasası yürürlükte olmakla beraber halen uygulamaya geçilmemiştir. Sağlık sigortası uygulamasına başlanması durumunda, brüt ücret üzerinden %3,5 çalışana ve %3,5 işverene ait olmak üzere hesaplanan toplam %7'lik prim tutarının işveren tarafından beyan edilip ödenmesi gerekecektir.

İstihdam edilen personel için ücret aralığına göre gelir vergisi hesaplaması aşağıdadır:

- 0-960 avro arası %0,
- 960- 3.000 avro arası %4,
- 3001-5.400 avro arası 81,6 avro + %8,
- 5401 avronun üzeri 273,6 avro + %10.

Kosova Emeklilik Fonu Yasası ile Kosova Kişisel Gelir Vergisi Yasası kapsamındaki işverene ait beyan ve ödeme sorumluluklarının, Kosova Vergi İdaresi uygulamalarında, bir vergi numarası altında tek beyanname kapsamında tek seferde iki ödeme şeklinde yapılandırılmış olması nedeniyle iki yükümlülük birbirine bağlıdır.

İşveren, istihdam ettiği personelin brüt maaşından personelin ödemesi gereken gelir vergisini ve brüt maaşın %5 oranında emeklilik sigorta primi işçi payını kesmeli, buna %5 oranında işveren katkı payını ekleyerek vergi idaresine ödemelidir.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Kosova'nın Standardizasyon mevzuatı Uluslararası Standartlar ile Avrupa Standartlarını yansıtmaktadır.

Kosova'da Ürün Güvenliği ve Denetimine ilişkin olarak iki kurum bulunmakta olup, bunlardan bir tanesi Kosova Standartizasyon Kurumu (Kosovo Standardization Agency) diğeri ise Akreditasyon Müdürlüğü (Accreditation Directorate)'dür. Kosova Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren bu kurumlar hakkında kısa bilgi ve internet adresleri Bakanlığın aşağıdaki internet sayfalarında yer almaktadır:

Kosova Standardizasyon Kurumu: <https://aks.rks-gov.net/>

Kosova Akreditasyon Müdürlüğü: <https://dak.rks-gov.net/>

Bu alandaki en üst düzeydeki yasal düzenleme Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 30 Mayıs 2018 tarihinde yürürlüğe giren "Uygunluk Değerlendirmesi ve Ürünler için Teknik Düzenlemeler (Law No. 06/L-041)" başlıklı kanundur. Söz konusu Kanun (<https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=16388>) internet adresinde yer almakta olup, üst sağ köşedeki İngilizce seçeneğine tıklanması halinde, Kanunun İngilizce versiyonuna ulaşılabilir.

Bu Kanun'un;

- 6. maddesinde işaretleme, uygunluk değerlendirme, dokümantasyon, güvenlik bilgileri gibi teknik düzenlemelere ilişkin gerekliliklere yer verilmiştir.
- Uygunluk denetimi prosedürleri 3. bölümünde açıklanmıştır.
- Operatörlerin yükümlülükleri 4. bölümünde açıklanmıştır.
- Yurtdışında düzenlenen uygunluk belgelerinin geçerliliğine ilişkin koşullar 5. bölümünde yer almaktadır.
- Teknik düzenlemelerin kaydı ve bildirimine ilişkin gereklilikler 6. bölümde belirtilmiştir.
- Piyasadaki ürünlerin gözetimi 7. bölümde belirtilmiştir.
- Piyasaya sürülecek ürünlerin denetimi 8. bölümde belirtilmiştir.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

"Uygunluk Değerlendirmesi ve Ürünler için Teknik Düzenlemeler (Law No. 06/L-041)" başlıklı Kanunun 28. maddesinin birinci fıkrasında yurtdışındaki uygunluk değerlendirme birimleri tarafından düzenlenen uygunluk belgelerinin Kosova'nın taraf olduğu uluslararası anlaşmalara uygun olarak düzenlenmesi durumunda bu belgelerin Kosova'da da geçerli kabul edileceği belirtilmiştir.

Kosova halihazırda Türk Akreditasyon Kurumunun da taraf olduğu;

- European Co-operation for Accreditation (EA),
- International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC)
- International Accreditation Forumu'na üye ülkelerde düzenlenen test sertifikalarını kabul etmektedir.

"Uygunluk Değerlendirmesi ve Ürünlere Yönelik Teknik Düzenlemeler Kanununa ilaveten (Law No. 06/L-041)" Kosova'da hususiyet arz eden bazı ürünlerin test, muayene ve belgelendirme işlemlerine ilişkin özel düzenlemeler yer almaktadır.

Bu düzenlemelerin listesi aşağıda yer almakta olup, düzenlemelerin içeriğine Ticaret ve Sanayi

Bakanlığının internet adresinden erişilebilir (Ministry of Trade and Industry / Regulations; <https://gzk.rks-gov.net/>).

- 1.1. Regulation No. 03/2017 on Safety of Lifts
- 1.2. Regulation No. 02/2017 on Safety Toys
- 1.3. Regulation No.01/2017 on Electromagnetic Compatibility
- 1.4. Regulation No.05/2016 on Electrical Equipment Designed for Use Within Certain Voltage Limits
- 1.5. Administrative Instruction No.04/2016 on the Manner Authorization of Conformity Assessment Bodies
- 1.6. Regulation No.03/2016 on Footwear Labeling
- 1.7. Regulation No.08/2014 on the Manner of Exchange of Information and Notification of Technical Regulations, Conformity Assessment Procedures and Standards
- 1.8. Regulation No.04/2014 on Equipment and Protective Systems Intended for Use in Potentially Explosive Atmospheres
- 1.9. Regulation No.03/2014 on Aerosol Dispenser
- 1.10. Regulation No.01/2014 on principal requirements and assessment of conformity of household electrical appliances for freezing, refrigerators and their combinations, regarding the requirements of energy efficiency
- 1.11. Regulation No.06/2013 on Conformity Mark
- 1.12. Regulation No.04/2013 on Safety of Machinery
- 1.13. Regulation No.01/2013 on Technical Requirements for Wood Panels
- 1.14. Regulation No. (MTI) No.01/2018 on Labeling and Marking of Textile Products
- 1.15. Regulation No.08/2012 on Personal Protective Equipment
- 1.16. Regulation No.06/2012 on Gas Appliances
- 1.17. Regulation No.05/2012 on Cableway Designed to Carry Persons
- 1.18. Regulation No.04/2012 on Crystal Glass Products

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Kosova'ya ihraç edilecek ürünlerin üzerinde ürünün ismi, ithalatçının adı, ürünün menşei, ürünün ağırlığı, içeriği, ne şekilde muhafaza edileceği gibi bilgilere yer verilmesi gerekir. Ürünün üzerindeki etiketin Kosova'nın resmi dilinde olma zorunluluğu bulunmaktadır. Ürün paketinde bu bilgilerin yer alması zorunlu olmayıp, ürünün üzerinde etiket yapıştırmak suretiyle de bu bilgilere yer verilebilir.

Kosova'da gıda ürünlerinin etiketlenmesi ve sunumuna yönelik "Regulation (Mtı) - No. 09/2013 On Labelling, Presentation And Advertising And Food Products" başlıklı bir yönetmelik bulunmakta olup, bu yönetmeliğe (<https://mint.rks-gov.net/desk/inc/media/95233830-C051-4D00-95A1-FA381642A34A.pdf>) internet adresinden ulaşılabilir.

Ayrıca tüketicinin korunması mevzuatı; teknik ürünlerde ürünün nasıl kullanılacağı, yetkili bakım yerleri, garanti süresi gibi bilgilerin de ürüne eşlik etmesini zorunlu kılmaktadır.

Teknik Engeller

Müşavirliğimize ihracatçılarımız tarafından intikal ettirilen herhangi bir teknik engel bulunmamaktadır.

T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur: (<https://www.teknikengel.gov.tr/ulke/kosova>).

Ticarette Teknik Engeller web sitesi, kullanıcıların teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede, söz konusu siteden ülkeler itibariyle ticarette teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ülkelerin mevzuat ve uygulamaları hakkında Bakanlığımızdan bilgi talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Söz konusu siteye ücretsiz olarak üye olunabilmektedir. Sitenin üyelerine ilgilendikleri ülke ve ürün gruplarına ilişkin düzenlemeler günlük olarak e-posta ile gönderilmektedir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Kosova'da patent, endüstriyel marka ve korunmasından sorumlu kuruluş "Industrial Property Agency" dir.

Kosova'da tescil edilmiş markalara ilişkin online veritabanı bulunmakta olup, firmalarımız markalarının Kosova'da tescil edilip edilmediğini (<http://213.163.122.85/wopublish-search/public/home.jsessionid=395D145A72FEB89868074663CDF3BCA5?0>) internet adresinden öğrenebilirler.

Kosova'da marka tescil başvurusu maliyetli değildir ve marka tescil başvurusu için yapılması gereken ödeme tutarlarına (<https://kipa.rks-gov.net/desk/inc/media/0BD0DD11-7AFE-47D0-8BBC-6E42DAAF1645.pdf>) internet adresinden erişilebilir.

Marka tescil başvurusu için gerekli belgelere ise (<https://kipa.rks-gov.net/page.aspx?id=2,27>) internet adresinden erişilebilir.

Talep edilmesi halinde Kosova'da marka tescil işlemlerini gerçekleştiren firmaların listesi Müşavirliğimizce gönderilmektedir.

Fikri ve sınai hakların korunmasına yönelik 03/L-170 sayılı Gümrük Genelgesi ise (<https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2660>) internet adresinde yer almaktadır.

Dağıtım Kanalları

Kosova'da Şirket Kurarak Piyasaya Girmek:

Türkiye'de kurulu şirket ile organik bağa sahip Kosova'da yeni bir firma kurmak ve böylelikle ülkemizin sunduğu ihracat teşviklerinden yararlanmak, Kosova'da kiralanan depo/mağazanın ve tanıtım giderlerinin yarısının devlet tarafından karşılanması sebebiyle ihracatçı firmaya pazara girişte maliyet avantajı sağlayacaktır.

Firmalarımız Kosova'da yeni bir firma kurabilecekleri gibi Türkiye'deki firmalarının bir şubelerini de Kosova'da açabilirler.

Kosova'da firma kurulumu açısından yerli/yabancı ayrımı yapılmadığı gibi, yurtdışına kar transferinde de herhangi bir engelle karşılaşılmamaktadır.

Kosova'da 1.430'un üzerinde kurulu Türk firması bulunmaktadır.

Franchising:

Firmalarımız Kosova'da franchising vermek suretiyle de pazara giriş yapabilirler. Kosova hukukunda franchising sözleşmesine ilişkin bir hüküm yer olmadığından, taraflar franchising ilişkisinin koşullarını özgürce belirleyebilirler. Kosova'da mobilya, konfeksiyon ve gıda alanında Türk firmaları tarafından verilmiş başarılı franchising örnekleri mevcuttur.

Distribütörler ve Süpermarketler:

Kosova'da süpermarketlerde satılan ürünlerin üzerinde, bu ürünleri ithal eden toptancıların isimlerinin yer alması zorunluluğu bulunmaktadır. Bu zorunluluk sebebiyle firmalarımız Kosova'yı ziyaretlerinde süpermarkete gittiklerinde satılan ürünlerin ithalatçıları kolaylıkla tespit edebilecekleri gibi, Müşavirliğimizle irtibata geçmeleri durumunda kendileriyle toptancı listeleri irtibat bilgileri paylaşılmaktadır.

Viva Market SHPK, Elkos Group, Emona City, ALBI Commerce, Super Viva, KAM Kosova, Maxi, Meridian, İnterex, Deppo Kosova'daki en yaygın dağıtım ağına sahip süpermarket zincirleri arasındadır.

Elektronik Ticaret:

Kosova'da en çok bilinen (Facebook'ta en çok takipçi sayısına sahip) e-ticaret siteleri sırasıyla şu şekildedir: Peshkuiarte.com, Gjirafa50, VENETA TRAVEL KOSOVO, Fluturi.me, TopShop Kosova, Alba Tours, MCM Travel KOSOVO, Albtours Kosova, BALKANSPRING KOSOVO, Mapo Cash & Carry Kosove.

Tüketici Tercihleri

Tüketim ve tüketim malları ithalatı yıldan yıla artış göstermekte olup, tüketicinin ürün tercihinde sade fiyat değil aynı zamanda kalite değerlendirmesi de önem kazanmaktadır.

Kosova'nın bağımsızlığının tanınmasında karşılaşılan engeller sebebiyle, Trademap de dâhil olmak üzere birçok veri tabanında Kosova'nın hangi ülkeden hangi ürünleri ithal ettiğine dair bilgilere rastlanılamamaktadır.

Piyasa tercihlerini tespit etmekte faydalanılabilecek bir kaynak olarak merrjep.com isimli ilan sitesi kullanılabilir. Kosova'da yaygın olarak kullanılan bu internet sitesinde alıcı ve satıcılar arz ve talep ettikleri ürünlerin ilanlarını koymaktadır. Bu ilanlar incelenmek suretiyle tüketici tercihleri hakkında bir fikir edinilebilir.

Ülkemiz İhracat Teşvik Mevzuatına göre, şirketler ile işbirliği kuruluşlarının yurt dışına yönelik pazara giriş stratejileri ile eylem planlarının oluşturulabilmesi amacıyla satın alınan sektör, ülke veya marka odaklı rapor giderleri %50 oranında desteklenmektedir. Firmalarımız Kosova-Türkiye Ticaret Odası veya Kosova'da faaliyet gösteren diğer danışmanlık firmalarına; ihraç ettikleri ürünlerin Kosova toplumundaki tüketim sıklığı, marka algısı, paket tercihi, tüketicilerin yeni ürünler ve yeni seçenekler hakkında tepkileri gibi konularda saha araştırması yaptırabilir; bu saha araştırması sebebiyle yapmış oldukları ödemelerin yarısını teşvik mevzuatı kapsamında Bakanlığımızdan talep edebilirler.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Diğer ülkelerde olduğu gibi Kosova'da da fiyat, ürüne duyulan güven, marka, kalite, paketleme, reklam, interaktif pazarlama satışı etkileyen faktörler arasındadır.

Kamu İhaleleri

Kosova'da açılan ve değeri 1 milyon doların üzerinde olan tüm kamu ihaleleri haftalık olarak Ticaret Bakanlığı Dış Talepler Bültenine eklenmektedir: (<https://distalep.ticaret.gov.tr/giris/?next=/>).

Ayrıca, Kosova'daki merkezi ve yerel açıklanan tüm kamu ihalelerine (<https://e-prokurimi.rks-gov.net/HOME/ClanakItemNew.aspx?id=327>) bağlantı adresinden erişmek mümkündür.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım

Kosova'nın yüzölçümünün %53'ünü tarım arazileri, %41'ini ise ormanlar oluşturmaktadır. Kosova nüfusunun %62'si kırsal kesimde yaşamaktadır. Tarım ve Hayvancılık Kosova Milli Gelirine %7 düzeyinde katkıda bulunduğu gibi, istihdamın da %13,3'ünü oluşturmaktadır.

Ülkenin tarım alanındaki bu büyük potansiyeline rağmen, ekilen arazinin yüzölçümü de yıldan yıla gerilemektedir. Tarım arazilerinin parçalı yapısı, düşük verimlilik, zayıf altyapı, tarım arazilerinin uygunsuz kullanımı, hayvan ırklarının verimsizliği, teknoloji kullanımı ve bilgisinin kısıtlı olması sebebiyle komşusu Sırbistan'dan farklı olarak Kosova tarım ve hayvancılık alanında net ithalatçı konumundadır.

Sanayi

Kosova'da zengin maden kaynaklarına bağlı olarak metal işleme endüstrisi ilk sırada yer almaktadır. Ülkede küçük ve orta ölçekli demir çelik üretim tesisi bulunmaktadır. Söz konusu tesisler ve kuruluş yerleri; Ferronikel Glogovc, Eurometal LLC Ferizay, IMK Ferizay, Çeliku Gilan, Vinex Viti, Metali Priştine, Flameing Prizren. Lamkos Vucitrn'dir. Yıllık ciroları 80-90 milyon Avro arasında değişmektedir. Bu sektörde yaklaşık 2.500 kişi istihdam edilmektedir.

Bağımsızlık öncesinde de Yugoslavya'nın ekonomik açıdan en dezavantajlı bölgesi olan Kosova'nın sanayi tesislerinin çoğu savaş sonrasında atıl duruma düşmüş, özelleştirme faaliyetlerinin bir çoğu başarısızlıkla sonuçlanmış, özelleştirilen işletmeler belli bir süre sonra kapanmıştır.

Az sayıda başarılı özelleştirme örneklerinden birisi de Kosova'nın Suhareka ilçesinde bulunan konveyör bant, V-kayışı ve kord bezi üreten Newco Balkan fabrikasıdır. Özelleştirme kapsamında bir Türk girişimci tarafından satın alınan fabrikada 270'e yakın işçi istihdam edilmekte, Kosova'nın Türkiye'ye ihracatının yaklaşık yarısını bu fabrikanın ihraç ettiği ürünler oluşturmaktadır.

- Gıda İşleme ve Paketleme Endüstrisi hakkında detaylı bilgiye; <https://kiesa.rks.gov.net/desk/inc/media/5B372381-4719-40E1-9063-C9E7CCD9D777.pdf>,
- Ağaç İşleme Endüstrisi hakkında detaylı bilgiye; <https://kiesa.rks.gov.net/desk/inc/media/CF29BEFC-1185-491A-8EED-73466A81CDDF.pdf>,
- Metal İşleme Endüstrisi hakkında detaylı bilgiye; <https://kiesa.rks.gov.net/desk/inc/media/C36E2ABF-201E-4292-8497-62307E66EED3.pdf>,
- Tekstil Endüstrisi hakkında detaylı bilgiye; <https://kiesa.rks.gov.net/desk/inc/media/BCB4F67F-5481-4BA4-BB21-6921EB74379B.pdf>,
- Plastik ve Lastik Endüstrisi hakkında detaylı bilgiye; <https://kiesa.rks.gov.net/desk/inc/media/E6918437-2D73-45ED-B2E0-2715DE2B0A87.pdf>,
- Kimya Endüstrisi hakkında detaylı bilgiye; <https://kiesa.rks.gov.net/desk/inc/media/3860F3D5-43C8-46AE-9F60-5CA7819D6890.pdf>

internet adreslerinden erişilebilir.

Madencilik

Kosova, Avrupa'da üretilen metallerin %50'sini, kömürün %48'ini ve metal olmayan madenlerin %2'sini oluşturan maden yataklarıyla anılmaktadır Kosova doğal kaynaklarından önemli miktarda gelir elde eden bir ülkedir. Ülke 14,7 milyon rezerv ile dünya linyit rezervleri açısından 5 inci sırada yer almaktadır. Kömür madenciliği bölge ekonomisinde önemli bir yere sahiptir.

Linyitin dışında metal bazlı madencilik de ülke ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Kurşun, çinko, altın, gümüş, bakır gibi zengin yer altı maden rezervleri bulunmaktadır. Bununla beraber madenlerin özelleştirme kapsamında işlemlerine devam edildiğinden birçok ocakta üretim yapılamamaktadır.

Kosova oniks, kırmızı mermer, beyaz ve gri mermer, gri ve siyah mermer, beyaz çizgili siyah mermer, breş, gri granit, gnays, andezit, manyezit, serpantin, kuvarsit, trakit ve porfirde önemli rezervlere sahiptir. Ülkede çok farklı desen ve renklerde geniş bir yelpazede dekoratif taşın tespit edildiği en az 24 maden ocağı bulunmaktadır.

Maden arama ve madencilik lisansına ilişkin özet bilgiye (http://mzhe-ks.net/repository/docs/flajeri-hulumtimet_gjeologjike.pdf) internet adresinden erişilebilir.

Enerji

Kosova'nın elektrik kapasitesi 900 MW olup ülkenin elektrik ihtiyacının hemen hemen tamamı Obiliç semtindeki Kosova A ve Kosova B termik santrallerinden karşılanmaktadır. Söz konusu santrallerin ekonomik ömrünü tamamlaması, verimsiz ve ciddi hava kirliliğine yol açması sebebiyle Kosova E Re isimli yeni bir termik santralin yap-işlet-devret modeliyle inşa edilmesi düşünülmüş olmakla birlikte, yüklenici firmanın bu projeden çekilmesi sebebiyle söz konusu proje şimdilik rafa kaldırılmıştır.

Bir Türk firmasının gerçekleştirdiği 73 Milyon dolarlık yatırımla, Kosova'nın ilk lisanslı rüzgâr santrali unvanına sahip Kitka Rüzgâr Enerji Santralini 2018 yılında devreye sokmuş olup, bu santral 3.6 MW'lık 9 adet GE rüzgâr türbininden oluşmaktadır. 32.4 MW'lık kurulu gücüyle, ülkedeki toplam kurulu gücün yüzde 2.02'sini temsil eden Kitka RES, yıllık yaklaşık 95.6 milyon kilovatsaatlik (kWh) üretim gerçekleştirmektedir.

Kosova genelinde faaliyet gösteren Kosova Elektrik Dağıtım Hizmetleri (KEDS), özelleştirme kapsamında, Türk firmalarının oluşturduğu bir konsorsiyum tarafından devir alınmış olup, KEDS Kosova'nın tamamında enerji dağıtım hizmeti vermektedir.

Hizmetler

Ülkede gelir seviyesi düşük olmasına rağmen, özellikle kırsal kesimde geniş aile yapısı içinde aile dayanışması ve yurtdışında çalışan Kosovalıların ülkede yaşayan yakınlarına para aktarımları ve özellikle barınma ihtiyacının önemli ve öncelikli görülmesi hatta konutun bir statü simgesi olarak algılanmasından dolayı inşaat sektörünün canlı kalmasına neden olmaktadır. Gayrimenkul sektöründe 2021 yılı sonu itibariyle yapılan doğrudan yabancı yatırım yaklaşık 384 milyon avro'dur.

Haberleşme sektörü son beş yılda ciddi ilerleme göstermiş, internet penetrasyonu oranı Batı Avrupa'daki rakamlara yaklaşmıştır. Ülkede 2 adet sabit telefon hizmeti sağlayıcısı ve 2 adet mobil

telefon hizmeti sağlayıcısı faaliyet göstermektedir. 2020 yılı sonu itibariyle ülkede cep telefonu hattı kullanıcı sayısında 85.835 kullanıcı kadar düşüş yaşanmış olup toplam cep telefonu hattı sayısı 1.988.721'e gerilemiştir. Mobil telefon hizmeti veren en büyük operatör Vala'nın 1.200.000'den fazla abonesi vardır. Diğer mobil telefon şirketi ise İpko'dur. Bu iki operatörün hizmeti ülkenin tümünü kapsamaktadır. Vala ve İpko operatörleri 4G hizmeti vermeye başlamış ve 5G hizmeti çalışmaları da salgın nedeniyle gecikmeye uğramış olup önümüzdeki yıllarda hizmete gireceği açıklanmıştır. İpko, Kujtesa, Artmotion ve PTK internet hizmeti veren şirketlerdir.

Kosova'da 9'u yabancı olmak üzere 11 banka bulunmaktadır. Bunlardan TEB ve Çalık Grubunun Arnavutluk merkezli bankası olan BKT (Banka Kombetare Tregtare), Türkiye İş Bankası ve Ziraat Bankası Türk sermayelidir.

Turizm ülke içinde yaratılan milli gelirin %1'ini toplam istihdamın ise %3,5'ini oluşturmaktadır. Yabancı turistlerin en çok bulunduğu şehirler sırasıyla Priştine, İpek ve Prizren'dir. Priştine Uluslararası Adem Jashari Havalimanı'nın açılması, Priştine-Tiran, Priştine-Üsküp otoyolunun açılması ülkenin turizm potansiyeline ciddi katkıda bulunmuştur.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Kosova'da son yıllarda artan kişi başına milli gelire paralel olarak tüketim ve tüketim malları ithalatı hızla artmaktadır. Tüketicinin ürün tercihinde fiyat ve kalite değerlendirmesi önem kazanmaktadır. Birçok ürün grubunda Makedonya, Almanya, Türk ve Sırp firmaların hâkimiyeti dikkat çekmektedir.

Ülkeye giren ithal malların kalite ve sağlık standartlarına uygunluğu ve risk analizleri yönünden değerlendirme yapılmaktadır. Tüketicilerin kalite konusundaki hassasiyeti de dikkate alınarak ülkeye ihraç edilecek ürünlerin kalite ve sağlık standartlarına uygunluğu üzerinde önemle durulması gereken bir konudur.

Ürünlerin kalite koşullarının yanı sıra, satış sonrası hizmet ve ürün garantisi sağlanması da, diğer birçok pazarda olduğu gibi Kosova piyasasında da ihracatçılarımızın üzerinde önemle durması gereken bir husus olarak değerlendirilmektedir.

Bölgede güçlü olan Alman, Makedon ve Arnavut firmaların Kosova'daki yüksek piyasa payları göz önünde bulundurularak, ihracatçılarımızın Kosova pazarına giriş konusunda mevcut rekabeti de dikkate alarak, uzun vadeli hedeflerle pazara girme çalışmaları yapmaları tavsiye edilmektedir.

İhracatçı firmalarımızın Kosova piyasasına mal satışlarında çoğunlukla alıcı ile bir satış sözleşmesi imzalanmamakta, ticaret daha çok konsinye usulde yapılmaktadır. Bu şekilde yapılan satışlarda, paranın tahsili aşamasında zaman zaman sorun yaşanmaktadır. Bu durumda, çoğu zaman hukuki yollarla çözüm arayışına gidilmektedir. Kosova'da avukatlık ücretleri ile mahkeme masrafları yüksek olup, mahkeme sürecinin yavaş işlemesi nedeniyle ticari sorunların çözümü zaman almaktadır. Ayrıca, mahkemenin lehte neticelenmesi halinde dahi borçlunun mal varlığını başkalarına devirle karşı karşıya kalınarak, alacak tahsil edilememektedir.

Dolayısıyla, ihracatçılarımızın ileride zor durumda kalmamaları açısından ticari ilişkilerini, satış sözleşmesi yoluyla ve akreditifle ödeme şeklinde yürütmeleri tavsiye edilmektedir.

Amerikan Ticaret Odası ve Kosova Ticaret Odası içinde oluşturulan Tahkim Kurulları firmalar arasında ihtilafları çözmeye yetkili kılınmıştır. Mahkemeye gitmeden Tahkim Kurullarına başvurularak firmalar arasındaki ihtilafların çözümü mümkün hale getirilmiştir. Ancak Tahkim Kurullarının bu hizmetlerinden yararlanabilmek için ticari sözleşmelere uyuşmazlık çıkması halinde uyuşmazlığın çözümü için adı geçen Tahkim Kurullarına başvurulacağı ibaresi eklenmelidir. Tahkim Kurulları mahkemeden çok daha kısa bir sürede karar vermekte ve maliyeti ise mahkeme maliyetlerinin üçte biri kadar olmaktadır. Tahkim Kurullarının kararları kesindir ve temyizi mümkün değildir.

Ülke birçok ürün grubunda net ithalatçı durumundadır. Kosova pazarına girmeyi düşünen firmalarımız açısından inşaat malzemeleri, otomotiv ve yan sanayii, tekstil ve giyim, ev tekstili ürünleri önemli sektörler olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, ülkede büyüyen sektörlerden olan inşaat (yol inşa, konut yapımı) ve enerji sektörlerinin de ülkemiz firmaları tarafından değerlendirilebileceği, özellikle konut, alt yapı projelerinin müteahhitlik firmalarımız için potansiyel arz ettiği düşünülmektedir.

Para Kullanımı

Kosova'nın resmi para birimi "avro"dur. Ülkede nakit kullanımı yüksek olmakla birlikte son yıllarda banka kartı ile ödeme ve kredi kartı kullanımı da ciddi bir artış göstermiştir. Kosova'da çek kullanımı yaygın değildir. Kosova Vergi İdaresi mevzuatı gereği ülkedeki 500 avronun üzerindeki tüm işlemler için nakit kullanılması yasaktır.

Kosova Merkez Bankası'nın 2020 yılı raporuna göre, Kosova'da banka kartı sayısı bir önceki yıla göre %8,4 artarak 1,2 milyona ulaşmış, kredi kartı sayısı da bir önceki yıla göre %5,2 azalarak 175 bin adede gerilemiştir.

Ülkede kullanımda olan toplam pos makinesi sayısı ise 13 binden fazladır. Vatandaşların market ve diğer alışverişlerinde kart ile ödemeye daha çok özen gösterdikleri ifade edilebilir. 2020 yılı sonu itibarıyla, ülkede e-bankacılık üzerinden toplamda 10,7 milyar avro değerinde 5,6 milyon işlem gerçekleştirilmiştir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Türk vatandaşları, 3 aya kadar turistik amaçlı seyahatlerinde vizeden muaftırlar. İkamet süresinin, sağlık, evlenme ve diğer haklı görülebilecek sebepler dışında, uzatılması mümkün değildir.

Turist olarak gelen vatandaşlarımızın, otel rezervasyonlarını önceden yaptırmaları ve buna ilişkin teyit yazılarını gerektiğinde sınırdan girişte göstermek üzere yanında bulundurmaları gerekmektedir. Ziyaret veya iş görüşmesi amacıyla gelen vatandaşlarımızın da bu hususa dikkat etmeleri ve bir davet yazısını yanlarında bulundurmaları mağduriyet yaşamalarını önleyebilecektir.

Taksiler: Şehirde yeterli sıklıkta bulunan taksi duraklarından erişilebileceği gibi telefonla adrese taksi çağrılabilir. Priştine Havaalanı şehir merkezine 15 km. mesafededir. Havaalanından şehir merkezine ulaşım düzenli olmayan otobüslerin dışında taksiler ile gerçekleşmektedir.

Hafta içi ve cumartesi günlerinde bankalar 08:30-17:00 saatleri arasında, mağazalar 08.00-20.00 saatleri arasında çalışmakta olup, pazar günleri marketler ve büyük alışveriş merkezleri açık bulunmaktadır.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Çalışma Saatleri:

Kosova'da mesai saatleri kamu sektöründe 08:00 – 16:00, özel sektörde ise çoğunlukla 09:00-17:00 olarak uygulanmaktadır.

Resmi Tatil Günleri:

- 1 ve 2 Ocak Yeni Yıl
- 7 Ocak Ortodoks Noel'i
- 17 Şubat, Kosova Cumhuriyeti'nin Bağımsızlık Günü
- 9 Nisan, Kosova Cumhuriyeti Anayasa Günü
- 17 Nisan, Katolik Paskalyası, Pazartesi Yortu Günü
- 24 Nisan, Ortodoks Paskalyası, Pazartesi Yortu Günü

1 Mayıs , Uluslararası Emekçiler Günü
2 Mayıs, Ramazan Bayramı, birinci gün
9 Mayıs, Avrupa Günü
9 Temmuz, Kurban Bayramı, birinci gün
25 Aralık, Katolik Noel'i

Belirtilen bayram günü Cumartesi veya Pazar gününe rastlarsa Pazartesi günü tatil yapılır.

Yerel Saat

Kosova, Orta Avrupa Saat Dilimindedir. Orta Avrupa Standart Saati (CET) ve Greenwich Mean Time'a (yaz ve kış saat ayarlamalarına göre GMT + 1 ve GMT +2) göre Türkiye'den kış döneminde 2 saat, yaz döneminde ise 1 saat geridedir.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Statüleri bakımından değişik türde kurulabilen şirketler aşağıda yer almaktadır:

1. Şahıs Şirketi
2. Genel Ortaklık
3. Limited Ortaklık
4. Limited Şirket
5. Anonim Şirket
6. Yabancı Şirketin Şubesi
7. Yabancı Şirketin Temsilcilik Ofisi
8. Sosyal İşletmeler
9. Kamusal Teşebbüsler
10. Tarım Kooperatifleri

Şirket Kurma Prosedürü (Başvuru merci, başvuru yapmaya yetkili kişi, istenen evraklar, kuruluş sermayesi vb.)

Kosova'da şirket kurulumu süreci kolay ve hızlı bir biçimde tamamlanmakta olup Dünya Bankası tarafından hazırlanan İş Yapma Kolaylığı Endeksi 2020 yılı raporunda ülkeler sıralamasında 12. sırada yer almaktadır. Şirket kaydı, Kosova Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Kosova Şirket Kayıt Ajansı'nda yapılmaktadır. Kosova'da şirket kurma süreci ortalama 5 gün sürmekte, asgari sermaye beyanı gerekmemekte ve şirket kuruluşu için Şirket Kayıt Ajansı'na herhangi bir ödeme yapılmamaktadır.

Şube Açmak:

Firma yetkilileri Kosova'da sıfırdan şirket kurabilecekleri gibi yurtdışındaki ana firmalarının bir şubelerini de açabilirler. Marka değerini ve gerçekleştirdiği projeleri referans olarak kullanmak isteyen yurtdışı firmalar genellikle şube açmayı tercih etmektedirler. Şayet, yurtdışı firma sahibi başvuru sırasında bizzat mevcut bulunmayacak ise, başvuru yapan yetkili kimlik kopyasını ve firma tarafından verilmiş vekâletname belgesini Şirket Kayıt Ajansına sunmak zorundadır.

Kosova'da herhangi bir türde sıfırdan şirket kurulumu için, ilgili başvuru formunun doldurulup imzalandıktan sonra fiziki olarak teslim edilmesi ve yetkili kişiye ait resmi belge örneği sunulması zorunludur.

Kosova'da şahıs şirketi ve genel ortaklık kurulumu için gereken belgeler aşağıda yer almaktadır.

1. B başvuru formunun doldurulması,
2. Kimlik belgesi veya pasaport örneği,
3. Yetkili kayıt kişinin onayı ,
4. Genel ortaklık şirket kurulumu için ortaklar arasında imzalanan anlaşma.

Söz konusu şirket türleri 2 çalışma günü içerisinde kurulmaktadır.

Kosova'da limited ortaklık ve limited şirket ve anonim şirket kurulumu için gereken belgeler aşağıda yer almaktadır:

1. A0 başvuru formunun doldurulması,
2. Genel ortaklığı gösterir sözleşme,
3. Şirket tüzüğü,
4. Şirket sahiplerinin ve yetkili kişilere ait kişiye ait kimlik belgesi veya pasaport örneği ve tüzel kişilere ait ilgili belgeler,
5. Yetkili kayıt kişinin onayı.

Limited ve anonim şirket türleri 3 çalışma günü içerisinde kurulmaktadır.

Kosova'da şube kurulumu için gereken belgeler aşağıda yer almaktadır:

1. Kosova Şirket Kayıt Ajansı "A0" formunun doldurulması,
2. Yurtdışı firma tarafından Kosova'da şube açılmasına ilişkin karar,
3. Yetkili/irtibat kişinin atanma kararı ve kimlik belgesi (ID) kopyası,
4. Kosova'da şubesi açılacak yurtdışı firmanın kayıtlı olduğu ülke makamları tarafınca verilen sertifikanın noterde onaylanmış kopyası (veriliş tarihinden üç aydan eski olmamak şartıyla; Arnavutça, Sırpça veya İngilizce dillerinde değilse noter onaylı tercümesi olmalıdır),
5. Yurtdışı firma sahibi ve müdürünün pasaport kopyaları,
6. Yurtdışı firma tüzüğünün kopyası,
7. 06/ L - 016 sayılı Ticari Kuruluşlar Yasanın 24.5 maddesine göre yetkili kayıt kişinin onayı .

Şube kurulumu sürecinde şayet şirket sahibi kendisi başvuru yapmaz ise o zaman başvuru yapan kişinin başvuru yapmaya yetkili olduğuna dair vekâlet belgesi ve başvuru yapan kişinin kimlik kopyası gerekmektedir.

Kosova'da tarım kooperatifi kurulumu için gereken belgeler aşağıda yer almaktadır:

1. K0 başvuru formunun doldurulması,
2. Genel ortaklığı gösterir sözleşme,
3. Tüzük,
4. Müdür tayinine ilişkin karar,
5. Kooperatif üyelerinin ve yetkili kişilere ait kişiye ait kimlik belgesi veya pasaport örneği ve tüzel kişilere ait ilgili belgeler,
6. Yetkili kayıt kişinin onayı.

Şirket Feshi:

Kosova'da şahıs şirketleri hariç diğer tüm şirket türlerinin feshi için, öncelikle Kosova'nın yüksek tirajlı gazetelerinden birinde, Kosova'nın resmi dilinde ve gazete sayfasının en az 1/10'u büyüklüğünde ilan verilmesi gerekmektedir.

İlan verilmesinden itibaren 1 aylık süre zarfında şirket aleyhinde herhangi bir şikâyet başvurusu yapılmaması durumunda, şirket yetkilisi ilgili mahkemeden alacağı hakkında açılan bir davanın bulunmadığına ilişkin kararı, Kosova Vergi İdaresinden alacağı borcu yoktur kararı ve istenilen diğer belgeler ile birlikte Kosova Şirket Kayıt Ajansına şirket feshine ilişkin başvuruyu yapabilir. Kosova Şirket Kayıt Ajansı, başvuru belgelerini kontrol ettikten sonra şirketin feshine ilişkin kararı alır.

Şahıs şirketinin veya genel ortaklığın feshi için ibraz edilmesi gereken belgeler aşağıda yer almaktadır:

1. D Formunun doldurulması,
2. Şirket sahibinin (sahiplerin) kimlik ve pasaport kopyaları,

3. Şirket faaliyet sertifikasının aslı,
4. Şirket feshine ilişkin Kosova Vergi Dairesinden alınan karar.

Diğer şirket türlerinin feshi için ibraz edilmesi gereken belgeler aşağıda yer almaktadır:

1. D Formunun doldurulması
2. Kosova'nın yüksek tirajlı gazetelerinden birinde Kosova'nın resmi dilinde gazete sayfasının en az 1/10'u büyüklüğünde ilanının verilmesi,
3. Şirket feshine ilişkin Kosova Vergi Dairesinden alınan karar,
4. Şirketin tasfiye kararı,
5. Tasfiye memurunun atanmasına ilişkin karar,
6. Sermaye varlıkları raporu,
7. Şirket faaliyet sertifikasının aslı,
8. Şirket sahibinin (sahiplerin) kimlik ve pasaport kopyaları,
9. Şirketin gönüllü fesih kararı,
10. Diğer tüm sertifikalar.

Yurtdışı şirket şubesinin feshi için ibraz edilmesi gereken belgeler aşağıda yer almaktadır:

1. D Formunun doldurulması,
2. Kosova'nın yüksek tirajlı gazetelerinden birinde Kosova'nın resmi dilinde gazete sayfasının en az 1/8'i büyüklüğünde ilanının verilmesi,
3. Şirket feshine ilişkin Kosova Vergi Dairesinden alınan karar,
4. Şirket faaliyet sertifikasının aslı,
5. Şirket sahibinin (sahiplerin) kimlik ve pasaport kopyaları,
6. Şirketin gönüllü fesih kararı.

Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Kosova Merkez Bankası tarafından lisansı bulunan 14 sigorta ve 25 aracı sigorta şirketi olmak üzere toplamda 39 adet lisanslı şirket bulunmaktadır. Sigorta sektörü Kosova Merkez Bankası'nın gözetim ve denetimi altındadır.

Bankacılık Mevzuatı

Kosova bankacılık sistemi mevzuatına (<https://bqk-kos.org/legal-framework/laws/?lang=en>) bankacılıkta lisans alma kılavuzuna ise (<https://bqk-kos.org/repository/docs/2017/ANG%20Manuali%20i%20Licencimit%20Bankar.pdf>) bağlantı adreslerinden erişmek mümkündür.

Kosova'da 9'u yabancı olmak üzere 11 banka vardır. Bunlardan Arnavutluk merkezli BKT (Banka Kombetare Tregtare), Türkiye İş Bankası ve Ziraat Bankası Türk sermayelidir. Bankacılık sektörü, Kosova Merkez Bankasının gözetim ve denetimi altındadır.

Kosova Merkez Bankası' tarafından lisanslı olduğu belirtilen banka ya da finans kuruluşları listesine (<https://bqk-kos.org/financial-supervision-2/licensing-of-financial-institutions/list-of-licensed-financial-institutions-2/?lang=en>) bağlantı adresinden ulaşılabilmektedir.

Kosova'da bankacılık sektörü, ekonominin gelişmesine paralel olarak gelişme ve büyümesini sürdürmekte olup bankalar mevduat toplama ve çeşitli alanlarda kredi verme işlemlerine devam etmektedir. Kosova'da faaliyet gösteren bankalar, kredi verme dışında diğer bankacılık hizmetlerini de sürdürmektedir; ancak, bankacılık hizmet bedellerinin Türkiye'ye kıyasla yüksek olduğu değerlendirilmektedir.

Vizeler

Yabancı uyruklu vatandaşların Kosova'da oturma izni almaları 04/L-219 sayılı Yabancılar Yasası ve 01/2014 tarihli Yabancılar Oturma İzni Verilmesi Prosedürü Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Yabancılar Yasası, yabancıların ülkeye girişlerini, ülkede faaliyette bulunmalarını ve istihdam şartlarını düzenlemektedir.

Kosova Cumhuriyeti kanunlarına göre, hükümetin bir sonraki yıla yönelik çalışma izni ikametlerinin uzatılması veya yeni ikamet izinleri kontenjanını her yıl en geç 31 Ekim tarihine kadar açıklaması gerekmektedir.

Kontenjan önerileri, ekonomi-sosyal kurulun tavsiyesine göre, ilgili Bakanlık tarafından belirlenir. Ancak, hâlihazırda Kosova Cumhuriyeti'nin ilgili makamlarının söz konusu kontenjan sınırını uygulamadığı görülmekte ve çalışma için yapılan ikamet başvurularında herhangi bir sıkıntı yaşanmadığı anlaşılmaktadır.

04/L-219 sayılı Yabancılar Yasasınının 37. maddesi oturma izni başvuru çeşitlerini belirlemektedir. Söz konusu maddeye göre Kosova'da yapılabilecek oturma izni başvuruları aşağıdaki gibidir:

- Kısa Süreli İkamet
- Geçici İkamet
- Daimi İkamet

Kısa Süreli İkamet: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları vizesiz olarak Kosova'da 6 ay içerisinde en fazla 3 ay kalabilmektedirler.

Geçici İkamet: Yabancı ülke vatandaşları aşağıdaki nedenler için geçici ikamet iznine başvurabilir:

- Aile birleşimi-evlilik,
- Üniversite öncesi eğitim ya da yükseköğrenim,
- Bilimsel araştırma,
- Mülteciler, ek koruma altında olan kişiler ve insan kaçakçılığı kurbanları ya da göçmen kaçakçılığı kurbanları ve yetkili makamlarla işbirliğinin yapma isteğini ifade eden yabancılar dahil, insani nedenler,
- Çalışmak için,
- Tayin edilmiş çalışanın istihdam edilmesi.

Geçici ikamet izninin verilmesine ilişkin şartlar aşağıdaki gibidir:

- Geçici ikamet amacının ispat edilmesi,
- Geçerli seyahat belgesine sahip olunması,
- Yaşayacak yeterli maddi imkâna sahip olunması,
- Sağlık sigortasının bulunması,
- Kosova'ya giriş ve ikamet etme yasağının bulunmaması,

- Devlet güvenliği, kamu düzeni ya da kamu sağlığını için tehdit oluşturmaması.

Yukarıda belirtilen geçici ikamet izinleri içerisinde çalışma izni için ikamet başvurusu yıllık kontenjana bağlı olarak veya kontenjan dışında da verilebilir. Kosova'da bir yabancı, Yabancılar Yasası ile aksi tayin edilmemesi halinde, çalışma iznine yönelik verilen ikamete dayanarak çalışabilir.

Yıllık kontenjan içerisinde çalışma izni için ikamet başvurularında istenilen belgeler aşağıdaki gibidir:

- Seyahat için geçerli bir belgenin bulunması (geçerli pasaport),
- Kosova ilgili yasalarına uygun iş sözleşmesi (şirket sahibi için aranmaz),
- Banka hesap dökümü veya iş sözleşmesi ile yaşamak için yeterli maddi imkânlarla sahip olunduğunun ispatı,
- Yabancı ülke vatandaşının vatandaşı olduğu ülkeden veya en son ikamet ettiği ülkeden alınan sabıka kaydı ve Arnavutça yeminli tercümesi,
- Şirket kayıt sertifikası,
- Başvuranın kalifiye olduğunu gösterir belge,
- Kosova'ya giriş yasağının bulunmaması,
- Sağlık sigortası,
- Salgın hastalıkların olduğu ülkelerden gelen yabancılar için aşı sertifikası.

Geçici ikamet izinleri 1 yıllık olarak verilmekte olup geçici ikamet izinlerinin uzatılması için iznin sona ermesinden en geç 30 gün öncesinden başvurunun yapılması gerekmektedir.

Daimi İkamet: Daimi ikamet izni yabancı uyruklu kişinin art arda beş yıl geçici oturma izni alması halinde yapılacak bir dilekçe ile verilebilmektedir. Daimi ikamet izni başvuru için yabancı vatandaşın geçerli geçici oturma izninin bulunması gerekmektedir.

Daimi ikamet izni verilmesi için istenilen şartlar aşağıdaki gibidir:

- Seyahat için geçerli bir belgenin bulunması (geçerli pasaport),
- Kosova Mahkemeleri tarafından sabıka kaydı olmadığını gösteren sertifika,
- Kosova Emniyet Müdürlüğü tarafından verilen sabıka kaydı,
- Yaşayacak yeterli maddi imkâna sahip olunması,
- Sağlık sigortasının bulunması,
- İkamet edilen yerin bildirilmesi,
- Son 3 aydan eski olmamak kaydı ile Kosova Vergi İdaresi tarafından verilmiş vergi beyannamesinin sunulması.